

Lisenzia ləğv edilib, maarifləndirmə ki qadağan olunmayıb

Ekspertlər deyirlər ki, xidmət sektorunda işləyənlərə peşəkar təlimlərin keçirilməsi turizm sektorunu daha da inkişaf etdirə bilər

Azərbaycanda turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə fəaliyyət növləri ilə məşğul olan əhalinin sayı artıb. Trend-in məlumatına görə, 2014-cü ildə Azərbaycanda turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə fəaliyyəti üzrə məşğul əhalinin sayı 55,7 min nəfər idisə, 2015-ci ildə bu rəqəm 61,5 min nəfər, 2016-cı ildə 68,4 min nəfər, 2017-ci ildə 73,5 min nəfər olub.

Ötən il turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə fəaliyyət növləri üzrə məşğul əhalinin sayı bir qədər də artaraq 78,2 min nəfərə yüksəlib. Ötən müddətdə turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai işə fəaliyyət növləri üzrə məşğul əhalinin sayı artsa da, maliyyə və sığorta fəaliyyəti üzrə bu say azalıb. 2014-cü ildə 32,8 min nəfər bu sahə ilə məşğul olduğu halda, 2018-ci ildə bu göstərici 27,4 minə enib. Xatırladaq ki, 2015-ci ildə Azərbaycanda turizm fəaliyyəti üzrə lisenziya ləğv edilib. Bununla əlaqədar ölkədə turizm fəaliyyəti ilə məşğul şirkətlərin sayı getdikcə artır. Hazırda Azərbaycanda 2000-dən çox turizm şirkəti fəaliyyət göstərir.

Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyevin sözlərinə görə, turizm fəaliyyəti üzrə lisenziya ləğv edildiyindən şirkətlərin işinə nəzarət etmək bir qədər çətinləşir. Turizm şirkətlərinə nəzarət mexanizminin qurulması ilə bağlı təkliflərin mahiyyətini açıqlayan F.Nağıyev bildirib ki, turizm şirkətlərinin ilk növbədə sığorta mexanizmləri olmalıdır. Onların fəaliyyəti müəyyən kriteriyalara cavab verməlidir: "Sığorta şirkətinin müəyyən qədər vəsaiti olmalıdır ki, riskləri qarşılaya bilsin. Sabah hər hansı risk baş verdikdə, dövlət onu öz üzərinə götürməsin".

Lisenzia ləğv edildiyindən turizm obyektlərinin fəaliyyətinə nəzarət etmək mümkün deyilsə, ən azı bununla bağlı maarifləndirmə işlərinin aparılmasına ehtiyac olmalıdır axı. Ölkəmizə gələn turistlərin sayı gündən-günə artır. Təbii ki, belə olduğu halda, turistlərə xidmət göstərən obyektlər də çoxalır. Amma turistə münasibətin, ona xidmətin özünə xas, spesifik

xarakterləri var. Kor-koranə, bəzən də "fürsətdir, qazanım, sonrası Allah Kərimdir" düşüncəsi ilə fəaliyyət göstərmək ölkənin turizm sektoruna sarsıdıcı zərbə vura bilər. Hətta bir turist belə, narazı qalması yüzlərlə turistlə ölkəmiz haqda neqativ informasiya alması ilə nəticələnmə bilər. Bütün bunların məsuliyyəti həm əlaqədar qurumlar, həm də turizm obyektləri tərəfindən dərk edilməlidir. Lisenzia ləğv edilib, amma maarifləndirmə aksiyalarına qadağa qoyulmayıb. Deməli, variant var. Amma görək bu variantdan yararlanırlarmı? Əlaqədar qurumlar maarifləndirmə tədbirləri keçirirlərmi? Turizm obyektləri necə, belə tədbirlərə maraqlı göstərirlərmi? Ümumiyyətlə, maarifləndirmə işi bu sahədə nə dərəcədə önəmlidir?

"SKAL International Baku" klubunun (Səyahət və Turizm Peşəkarları Beynəlxalq Assosiasiyası) sədri, turizm üzrə ekspert Ceyhun Aşurov bildirdi ki, hal-hazırda mövsümlə əlaqədar həm daxili, həm də gəlmə turistlərin sayı artıb. Belə olduğu təqdirdə, həmin obyektlərin dövrüyyələri, istifadənin sayı da artır: "Xidmətin keyfiyyətinə gəlinə isə xüsusilə regionlarda olan yerləşdirmə məntəqələrindən bəzən şikayətlər eşidilir. Çünki regionlardakı hostel və mehmanxanalar mövsümi fəaliyyət göstərir və orada mü-

vəqəti qazanc yeri kimi baxan insanlar işləyir. Ona görə də, xidmətin keyfiyyəti nisbətən aşağı olur. Digər tərəfdən isə işə obyektlərinin sayının artması ilə əlaqədar olaraq peşəkar işçilərin tapılması müşkül məsələyə çevrilir. Müəssisələr özləri çalışır ki, işçiləri üçün təlimlər həyata keçirsinlər. Düşünürəm ki, maarifləndirmə işinə və peşəkar təlimlərə ciddi ehtiyac var. Rəqəbətli mühitdə yeni yaranan turizm obyektləri özləri peşəkar təlimçilər dəvət edərək işçilərini maarifləndirirlər. Müştərinin seçimi çoxaldıqca müəssisə və sahibkarlar da rəqabətdə üstünlüklərini saxlamaq üçün peşəkar işçiləri cəlb etməkdə maraqlı olurlar. Əslində bu heç də ucuz başa gəlmir. Amma istənilən halda xidmət sahəsində, bu, qaçılmazdır. Getdikcə rəqabətin daha da artacağını nəzərə almaq lazımdır. Ona görə də, zamanla daha peşəkar işçilər yetişdirilməlidir. İctimai işə obyektlərinin artması kadrların artım sürətini üstələyir. Amma bir müddət sonra bu nisbət bir-birinə uyğunlaşacaq. Müəssisələr özləri də təlimlərini intensivləşdirəcəklər".

Dosent, turizm üzrə ekspert Rəhman Səfərov deyir ki, turizm bazarı böyüdükcə, müəyyən nöqsanlar da üzə çıxmağa başlayır: "Bu, tamamilə təbii. Əsas məsələlərdən biri də peşəkar kadr çatış-

mazlığıdır. Bunun əsas səbəbi isə maarifləndirmə işinin az olmasıdır. Nəticədə bazarda müəyyən problemlər aşkarlanır. Belə məqamlar inkişaf etmiş ölkələrdə də müşahidə edilir. Turistin sayı artdıqca, bazarın tələbi də böyüyür. Say artdıqca kadr çatışmazlığı özünü büruzə verir. Hələlik otel və mehmanxanalarda xidmət keyfiyyəti qaneedici səviyyədə deyil. Ona görə, çatışmazlığın aradan qaldırılması üçün maarifləndirmə işini daha da gücləndirmək lazımdır. Xüsusilə regionlarda fəaliyyət göstərən turizm işə obyektlərinə təlimlərin keçirilməsinə ciddi ehtiyac var. Düzdür, bu təlimlərin keçirilməsi müəyyən maddi vəsait tələb edir. Amma daha yaxşı xidmət göstərmək üçün müəssisələr bu addımı atmağa məcburdurlar. Əks halda onlar potensial müştərilərini itirə bilərlər. Bizdə turizm bazarı yeni formalaşdığına görə, hələlik bu ənənə yad gəlir. Ona görə də, var gücümüzlə çalışmalıyıq ki, zamanla bu məsələlər öz həllini tapsın. Xidmət sektorunda işləyən insanlara peşəkar təlimlərin keçirilməsi turizm sektorunu daha da inkişaf etdirə bilər".

"Luna Travel" Turizm Agentliyinin direktoru Rəhman Quliyev hesab edir ki, dünya təcrübəsində də otel işçiləri peşəkar təlimlərə qatılır: "Əslində ictimai işə obyektlərinin sayındakı artım lisenziyanın ləğvi ilə bağlıdır. Bazar hər zaman tələbatı uyğun işləməlidir. Çoxlu sayda otellərin fəaliyyətə başlaması Azərbaycana gələn turistlərin yerləşdirilməsində olan tələbatı uyğunlaşma ilə bağlıdır. Düzdür, lisenziyanın ləğvi müəyyən nəzarətsizliyə gətirib çıxarır. Ona görə də, xidmətin keyfiyyətində çatışmazlıqlar müşahidə olunur. Əslində bu addımın atılmasında əsas məqsəd turizm sahəsinin inkişaf etdirilməsidir. Amma bəzi işbazlar bundan sui-istifadə etməyə çalışırlar. Sahibkarlar öz biznesini davamlı şəkildə idarə etmək istəyirlərsə, hər bir turistə individual yanaşma ortaya qoyulmalıdır. Ölkəyə gələn turistlərə öz qonaqlarımız kimi yanaşmalıyıq. Bu gün ölkəyə turist axını cəlb olunursa, bu, görülən işlərin nəticəsidir. Otel və digər işə obyektlərinin sahibləri bu sahəyə öz töhfələrini verməlidir. Bunun üçün ilk növbədə vergi məsələlərinə diqqət edilməlidir. Əgər sən gəlir qazanırsansa, onun vergisini də ödəməlisən. Həmçinin, xidmətləri də peşəkar səviyyədə həyata keçirmək lazımdır. Əgər sən otelin iki ulduzluysa, xidmətin üçulduzlu otel səviyyəsində olmalıdır. Yalnız bu halda yaxşı nəticə əldə edə bilərik. Xidmətin keyfiyyətini artırmaq üçün xarici təcrübədən yararlanmaq lazımdır. Burada utanılacaq heç nə yoxdur. Dünya təcrübəsində də otel işçiləri peşəkar təlimçilərdən təlimlər alırlar. Yalnız bu halda biz inkişafdan danışa bilərik. Düşünürəm ki, sahibkarlar özləri də işçilərinin maarifləndirilməsində maraqlı olmalıdırlar".

Şəbnəm Mehdizadə